

Vilniaus apygardos administraciniam teismui

Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius

Teikiama per EPP

Pareiškėjo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų atstovo advokato Tomo Šedbaro

SKUNDAS

dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos 2018-07-17 sprendimo Nr. Sp-82

„Dėl serialo „Naisių vasara“

2018-08-17

Vilnius

Pareiškėjas: Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai,
juridinio asmens kodas 301753623,
J. Jasinskio g. 17, Vilnius,
el. paštas sekretoriatas@tsajunga.lt
tel. (8 5) 212 1657

Pareiškėjo atstovas:

Advokatas Tomas Šedbaras,
ŠEDBARO advokatų profesinė bendrija,
Kražių g. 4-1, 01108 Vilnius,
tel. (8 5) 2460 480,
mob. tel. 8 686 14398,
el. paštas info@sedbaras.lt

Atsakovas: Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija,
juridinio asmens kodas 188607150,
Gynėjų g. 8, 01109 Vilnius,
tel. (8 5) 2396 902,
el. paštas rinkim@vrk.lt

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – Komisija arba Atsakovas) vadovaudamasi Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 2 straipsnio 8 dalimi, 15 straipsnio 2 dalimi, 23 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktais ir atsižvelgdami į Komisijos darbo grupės (toliau – Darbo grupė) 2018-07-10 išvadą Nr. 3-53 (1.12) „Dėl serialo „Naisių vasara“ (toliau – Išvada) 2018-07-17 priėmė sprendimą Nr. Sp-82 „Dėl serialo „Naisių vasara“ (toliau – Sprendimas). Sprendimas buvo viešai paskelbtas interneto

Skundžiamas sprendimas pažeidžia Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų teisėtus interesus sąžiningai konkuruoti Lietuvos politikoje, todėl nesutikdami su Skundžiamu sprendimu teikiame šį skundą.

Komisija Sprendimu nusprendė:

1. Pripažinti Ramūno Karbauskio politinė reklama šiuos serialo „Naisių vasara“ epizodus – 5-o sezono (2014 metai) 1–13-os ir 78–85-os serijų (iš viso 21-oje serijoje) pabaigoje rodytus maždaug 5 sekundžių interpus su Ramūnu Karbauskiu, kuris kviečia aplankyti Naisius (iš viso 105 sekundės).

2. Pripažinti Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos (toliau – LVŽS) politinė reklama šiuos serialo „Naisių vasara“ epizodus:

2.1. 5-o sezono (2014 metai) 21-oje serijoje rodytą epizodą, kuriame, maždaug 3:57–3:59, 4:12–4:15, 4:19–4:22 ir 5:09–5:12, rodomas laikraštis „Už žemę ir žmogų“ (iš viso 15 sekundžių);

2.2. 5-o sezono (2014 metai) 39-oje serijoje, maždaug 3:15–5:10, rodytą epizodą, kuriame Pijus, kalbėdamas bendruomenės vardu, uždraudžia arbatinėje prekiauti alkoholiu (iš viso 116 sekundžių);

2.3. 6-o sezono (2015 metai) 76-oje serijoje, maždaug 7:41–7:44 ir 7:52–7:55, 77-oje serijoje, maždaug 2:15–2:19, 2:46–2:48, 3:05–3:07, 3:13–3:19, 4:50–4:51, 5:07–5:09, 5:28–5:31, 5:44–5:49, 5:54–5:57, 6:04–6:09, 6:25–6:30, 6:45–6:48, 7:01–7:08, 13:48–13:52, 19:30–19:34, 78-oje serijoje, maždaug 2:35–2:40, 9:37–9:41, 9:46–9:49, 9:53–9:55, 10:00–10:02, 10:09–10:11, 10:14–10:18, 10:27–10:30, 10:35–10:39, 10:45–10:51, 10:56–11:00, 79-oje serijoje, maždaug 7:42–7:43, rodytus epizodus, kurių rodymo metu fone matomas „Žalasis valstiečio kalendorius“ (iš viso 131 sekundė).

3. Pripažinti 1 ir 2 punktuose nurodytus serialo „Naisių vasara“ epizodus paslėpta politinė reklama.

4. Perduoti Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos uždarnosios akcinės bendrovės „Agrokoncernas“ ir UAB „VIDEOMETRA“ sudarytas televizijos serialo rėmimo sutartis, ar nebuvo pažeistas Lietuvos Respublikos paramos ir labdaros įstatymas, kadangi seriale „Naisių vasara“ skleista Lietuvos valstiečių ir žaliųjų

sąjungos, kurios pirmininkas yra Ramūnas Karbauskis, ir Ramūno Karbauskio politinė reklama, o paramos davėja uždaroji akcinė bendrovė „Agrokonzernas“ yra susijusi su Ramūnu Karbauskiu.

5. Pavesti Vyriausiosios rinkimų komisijos Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui nustatyti šio sprendimo 1 ir 2 punktuose pripažintos politinės reklamos kainą politinės reklamos įkainiais ir kokią konkrečios politinės kampanijos išlaidų limitą (Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos, jos kandidatų sąrašų ir vienmandatėse rinkimų apygardose iškeltų kandidatų) dalį sudaro nustatyta politinės reklamos kaina, kad būtų galima spręsti dėl galimo šiurkštaus įstatymo pažeidimo pagal Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 5, 6, 9 punktus. Sprendimas buvo grindžiamas motyvais nurodytais Išvadoje.

Komisija Sprendimą priėmė vadovaudamasi Išvada.

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis.

Pagal Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo tokio pobūdžio bylose formuojamą praktiką Komisijos išvada vertinama kaip Komisijos sprendimo motyvuojamoji dalis, t. y. Komisijos sprendimas ir Komisijos išvada laikytini vientiso Komisijos priimto administracinio akto dalimi.

Toliau pasisakysime dėl esminių nepagrįstų Išvados teiginių, ko išdavoje buvo priimtas neteisėtas Sprendimas.

1. Paslėpta politinė reklama – tik serialo „Naisių vasara“ epizodai

- 1.1. Išvados 14.1 bei kituose Išvados punktuose nurodoma, kad *politine reklama gali būti laikomi serialo epizodai, kuriuose matoma LVŽS simbolika, o Išvados 14.2 punkte nurodoma, kad politine reklama gali būti laikomi serialo epizodai, susiję su LVŽS vykdoma rinkimų kampanija* (toliau – Reklaminiai epizodai). Taigi, Darbo grupė priėjo prie išvados, kad paslėpta politinė reklama galima pripažinti tik dalį serialo „Naisių vasarą“ epizodų (Išvados 23 punktas).
- 1.2. Išvadoje nėra jokių patikimų duomenų, leidžiančių pagrįsti tokią Darbo grupės priimtą išvadą ir Komisijos sprendimą, nors tai privaloma pagal Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalį. Pareiškėjas su tokia pozicija, kad reklama yra tik tie serialo

epizodai, kuriuose matoma LVŽS simbolika ir kuri yra susijusi tik su LVŽS vykdoma rinkimų kampanija, nesutinka ir mano, kad tai yra visiškai nelogiška.

- 1.3. Sprendžiant apie tai, ar politinė reklama galima laikyti tik Reklaminius epizodus, pirmiausia reikia atsakyti į klausimą, ar tokius Reklaminius epizodus įmanoma atskirti nuo viso serialo ar serialo serijos siužetinio konteksto. Ar Reklaminius epizodus būtų galima rodyti išėmus (iškirpus) iš serialo ar jo serijos ir rodyti tokius Reklaminius epizodus atskirai. Ar tokie Reklaminiai epizodai be siužetinio konteksto apskritai ką nors reikštų, turėtų savarankišką prasmę, būtų žiūrovams suprantami ir žiūrimi. Net standartinėse filmuotose reklamose visada yra siužetas, kuriame tiesioginės reklamos dalis užima labai mažą siužeto dalį ir reklamos laiko.
- 1.4. Taigi, remiantis aptartais kriterijais ir argumentais, Reklaminių siužetų niekaip neįmanoma atskirti nuo serialo ar serijų ir Reklaminius siužetus rodyti tik atskirai. Serialas ar jo serija yra nedalūs, todėl jei serijoje ir jos siužetinėje linijoje yra reklaminio pobūdžio informacijos, visa serija turi būti traktuojama kaip reklama, o jei su Reklaminais epizodais susijusi siužetinė linija tęsiasi per kelias serijas, tokiu atveju visos šios serijos yra susijusios ir turi būti traktuojamos kaip vientisa istorija, siužetas ir reklama.
- 1.5. Taigi, atsižvelgiant į tai Išvadoje esami teiginiai, kad politinė reklama gali būti laikomi tik serialo epizodai, kuriuose matoma LVŽS simbolika, taip pat epizodai, kurie yra susiję su LVŽS rinkimų kampanija, yra visiškai nepagrįsti, nelogiški ir neteisėti.
- 1.6. Nors manome, kad paslėpta politinė reklama laikytina visas serialas arba bent jau serijos, kuriose yra Reklamos epizodai, tačiau papildomai atkreiptinas dėmesys į Darbo grupės traktavimą tų serialo epizodų atžvilgiu, kuriuose propaguojamos nuostatos, susijusios ne tik su LVŽS kompanija arba yra neaktualios, t. y.:
 - 1.6.1. serialo epizodai dėl saugios kaimynystės (Išvados 17.7.3-17.7.4 punktai). Darbo grupė padarė išvadą, kad tai nėra paslėpta politinė reklama, nes šios nuostatos yra ne tik LVŽS rinkiminėje programoje, bet yra sutinkamos ir kitų organizacijų iniciatyvose;
 - 1.6.2. serialo epizodai dėl greitųjų kreditų (Išvados 19.7-19.7.2 punktai). Darbo grupė padarė išvadą, kad tai nėra paslėpta politinė reklama, nes šios nuostatos yra ne tik LVŽS rinkiminėje programoje, bet ir kitų politinių partijų rinkiminėse programose, be to, Lietuvos bankas dar 2013 m. pradėjo ieškoti teisinio reguliavimo sprendimų;
 - 1.6.3. taigi, iš aptartų motyvų matyti, kad pagrindinis argumentas, nulėmęs šių epizodų netraktavimo politine reklama, yra tai, kad analogiškos nuostatos yra sutinkamos ne tik

LVŽS rinkiminėje programoje, nors, pareiškėjo manymu, tai, kad šios nuostatos yra LVŽS rinkiminėje programoje, tai jau yra pakankamas pagrindas pripažinti paslėpta politinė reklama, juolab žinant kontekstą, kad LVŽS pirmininkas Ramūnas Karbauskis yra vienas iš serialo sumanytojų, scenarijaus autorių ir per savo susijusias įmones – finansuotojas.

2. Dėl tirta laikotarpio

- 2.1. Išvados 3 bei 14 punkte nurodyta, kad *darbo grupė teikia savo vertinimą dėl serialo 5-o (rodyto 2014 metais), 6-o (rodyto 2015 metais) ir 7-o (rodyto 2016 metais) sezonų, kadangi nurodyti sezonai rodyti tais metais, kai vykusių eilinių rinkimų metu išrinktų asmenų įgaliojimai nėra pasibaigę ir skirstant valstybės biudžeto asignavimus politinėms partijoms skaičiuojami rinkėjų balsai, paduoti šiuose rinkimuose. Dėl šios priežasties nevertinti ankstesni – 1, 2, 3 ir 4 – serialo sezonai.*
- 2.2. Išvados 14.2 punkte nurodyta, kad *politine reklama gali būti laikomi serialo epizodai, susiję su LVŽS vykdoma rinkimų kampanija (LVŽS rinkimų programos nuostatų akcentavimas, LVŽS logotipo demonstravimas), jei iki atitinkamų rinkimų balsavimo dienos yra likę mažiau kaip 18 mėnesių. Mokslininkų teigimu, rinkėjai gerai atsimena pastarųjų 12 mėnesių politikos įvykius; ankstesnius įvykius rinkėjams atsiminti sunkiau. Pavyzdžiui, D. A. Hibbsas (1982) teigia, kad „rinkėjai atsimena iki 1/3 įvykių, kurie įvyko seniau nei metai iki rinkimų“. Vis dėlto kai kurie naujesni tyrimai rodo, jog rinkėjai gali atsiminti ir anksčiau nei metai iki rinkimų įvykusius įvykius (nors galimai netiksliai). Dėl to Darbo grupė pasirinko vertinti serialo, rodyto likus 18 mėnesių ir mažiau iki rinkimų, turinį. Pavyzdžiui, 2015 metais rodytame 6-ame sezone rodyti epizodai buvo susiję su 2015 m. kovo 1 d. savivaldybių tarybų rinkimų (toliau – savivaldybių tarybų rinkimai) LVŽS programa arba šiame sezone nuo 2015 m. balandžio 9 d. rodyti epizodai buvo susiję su 2016 m. spalio 9 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų (toliau – Seimo rinkimai) LVŽS programa. Tokie epizodai ar jų dalys gali būti laikomi LVŽS politine reklama*
- 2.3. Manome, kad tokie darbo grupės argumentai dėl pasirinkto tyrimo laikotarpio yra visiškai nelogiški ir prieštarauja teisės aktuose bei teisės doktrinoje ir praktikoje įtvirtintai teisės pažeidimo sampratai.
- 2.4. Teisės pažeidimą apibūdina (sudaro) teisės pažeidimo sudėties elementai, t. y. teisės pažeidimo objektas ir jo objektyvioji pusė, subjektas ir jo subjektyvioji pusė. Tiriant

galimą teisės pažeidimą ar atsisakant jį tirti negali būti vadovaujamosi tik vienu kriterijumi – galimais teisinais padariniais.

- 2.5. Jei teisės pažeidimas būtų pasibaigęs (neberodomas serialas su paslėptos reklamos elementais) iki 2014 m., tokiu atveju būtų galima sutikti su Darbo grupės logika, bet nagrinėjamu atveju galimas teisės pažeidimas prasidėjo nuo 1 serialo sezono (2009 m.), nenutrūkstamai tęsėsi ir truko iki 7 serialo sezono (2016 m.). Visas serialo „Naisių vasara“ kūrimo ir rodymo laikotarpis paslėptos politinės reklamos požiūriu yra ilgą laiką trunkantis tęstinis teisės pažeidimas, kuris dėl to yra tik pavojingesnis ir turi būti įvertintas itin atsakingai ir griežtai.
- 2.6. Taigi, atsižvelgiant į tai, darbo grupė nepagrįstai tyrė tik 5, 6 ir 7 serialo „Naisių vasara“ sezonus, netirdama ankstesnių 1-4 serialo sezonų.

3. Dėl LVŽS pirmininko Ramūno Karbauskio tapatumo su serialo herojumi „Pijumi“

- 3.1. Išvados 14.3 punkte nurodoma, kad *visuomenės informavimo priemonėse pateikta nuomonė, kad pagrindinis serialo herojus Pijus yra panašus į LVŽS pirmininką R. Karbauskį ar net yra jo prototipas, yra subjektyvus vertinimas. Darbo grupės nuomone, valstybės politiko ir vaidybinio serialo personažo panašumas savaime negali būti laikomas politine reklama.*
- 3.2. Išvados 14.4 punkte nurodoma, kad, *Darbo grupės nuomone, Seimo rinkimuose daugiausia mandatų laimėjus LVŽS ir visuomenės informavimo priemonėse paskelbus daug informacijos apie šią politinę partiją, jos pirmininko R. Karbauskio veiklą ir su juo susijusias įmones, gali būti pasikeitęs visuomenės suvokimas ir galimas kitoks tų pačių įvykių interpretavimas, negu iki Seimo rinkimų. Todėl tyrimo metu didesnė visuomenės dalis Naisius, uždarąją akcinę bendrovę „Agrokoncernas“ (toliau - Agrokoncernas), serialą ar atskirus jo epizodus, seriale nagrinėjamas temas ar jo veikėjus gali būti linkusi labiau sieti su LVŽS pirmininku R. Karbauskiu ir (ar) LVŽS, nei nagrinėjamų serialo sezonų rodymo metu (2014-2016 metais), t. y. iki to momento, kai šios temos buvo pradėtos plačiai svarstyti žiniasklaidos ir visuomenės.*
- 3.3. Išvados 25 punkte nurodoma, kad *Darbo grupė, atsižvelgdama į šios išvados 17, 19, 21, 23 punktuose padarytas išvadas, konstatuoja, kad, nepaisant atskirų serialo epizodų (nuo 0,11 iki 1,76 proc. konkretaus sezono trukmės), laikytinų politine reklama, visas serialas negali būti pripažintas politinė reklama, tuo labiau, kad nėra nustatyta*

objektyvių duomenų, kad rinkėjai iki 2016 metų Seimo rinkimų spontaniškai ir masiškai tapatino Pijų su R. Karbauskiu (tokių, kaip konkuruojančių politinių partijų pranešimai VRK, tiriamosios žurnalistikos straipsniai/reportažai, masiniai komentarai interneto forumuose), taipogi, kad R. Karbauskis ar LVŽS būtų vykdę kampaniją, skirtą susieti, tapatinti ar atpažinti Pijų su R. Karbauskiu, kad serialo tikslas buvo propaguoti R. Karbauskį ir (ar) LVŽS, agituoti ar kitaip paveikti rinkėjus balsuoti už R. Karbauskį ir (ar) LVŽS 2014-2016 metų rinkimuose. Darbo grupės nuomone, serialas, kuris buvo rodomas ilgą laiką, nuo 2009 metų, neturėjo įtakos 2014-2016 metų vykusių eilinių rinkimų rezultatams, juo labiau, kad serialo 7-ame sezone iš viso nebuvo rodomos jokios sąsajos su R. Karbauskiu (informacija apie mecenatą, scenarijaus autorių) ir (ar) Agrokoncernu, tačiau būtent 2016 m. vykusiais eiliniaais rinkimais LVŽS surinko daugiausiai rinkėjų balsų. Tuo tarpu ankstesnių serialo sezonų rodymo metu LVŽS rezultatai (pvz., savivaldybių tarybose gautų mandatų nuošimtis) net nežymiai prastėjo (nuo 9,76 proc. 2011 m. iki 9,57 proc. 2015 m., žr. pateiktoje diagramoje).

- 3.4. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, tačiau aukščiau aptartos išvados yra grindžiamos tik Darbo grupės nuomone, todėl tokiu būdu padarytos išvados pagrindu priimtas Sprendimas negali būti laikytinas pagrįstu ir teisėtu.
- 3.5. Būtų galima sutikti su darbo grupės pozicija, jei žiūrovai atsitiktinai būtų susieję herojų „Pijų“ su LVŽS pirmininku Ramūnu Karbauskiu ir šiame susiejime nebūtų jokių išorinių pastangų, tačiau iš tyrimo metu surinktų duomenų ir Išvadoje nurodytų faktų darytina visiškai priešinga išvada.
- 3.6. Tai, kad LVŽS pirmininkas Ramūnas Karbauskis siekė savo veiklą tapatinti su serialu, o savo asmenį su herojumi Pijumi ir kad galimas visuomenės sutapatinimas nėra atsitiktinis, atskleidžia šie Išvadoje nustatyti faktai:
 - 3.6.1. Agrokoncerno vienintelis akcininkas yra LVŽS pirmininkas Ramūnas Karbauskis (Išvados 45 punktas). Agrokoncernas ir su juo susijusios įmonės didelėmis sumomis rėmė serialo kūrimą, t. y. serialą kūrusią įmonę VDEOMETRA (49.9 punktas¹) ir VšĮ „Naisių vasaros teatras“, kurio aktoriai ir pati viešoji įtaiga tiesiogiai dalyvavo serialo kūrime (49.7 punktas);

¹ Išvados 49.9 p. – serialo kūrimas finansiškai buvo remiamas Agrokoncerno, skiriant paramą VIDEOMETRAI (2013 metais – 400 000 Lt (115 848 Eur) su PVM, 2014 metais – 400 000 Lt (115 848 Eur) su PVM, 2016 metais – 100 000 Eur su PVM, taigi iš viso – 331 696 Eur su PVM.

- 3.6.2. serialą kūrusi įmonė VDEOMETRA už paramą buvo įsipareigojusi už gautas lėšas reklamuoti Rėmėją ir jo teikiamas paslaugas (39.1 punktai);
- 3.6.3. nors Ramūnas Karbauskis neskyrė jokios paramos serialo kūrimui (35.3 punktas), tačiau 5 ir 6 sezonų serijose, kiekvienos serijos pradžioje ir pabaigoje buvo nurodomas kaip serialo mecenatas, taip pat buvo nurodomas kaip scenarijaus autorius (Išvados 17.1.1, 17.1.2, 17.2.5, 19.1.1, 19.1.2, 19.2.5 punktai). Pažymėtina, kad Darbo grupė netyrė 1 ir 5 sezono serialo duomenų, kur, tikėtina, buvo nuolatos skelbta tokia pati informacija apie Ramūną Karbauskį. Pareiškėjui, skirtingai nei Darbo grupės nariams (50.4 punktas), nekyla abejonių dėl *mecenato* sąvokos, nes ji apibūdinta Lietuvių kalbos žodyne (*mecenātas – dosnus mokslo ir meno globėjas, rėmėjas*²);
- 3.6.4. LVŽS pirmininkas Ramūnas Karbauskis yra vienas iš serialo sumanytojų ir atlikdavo serialo kūrybinius darbus (Išvados 49.1 punktas);
- 3.6.5. visa tai rodo, kad LVŽS pirmininkas Ramūnas Karbauskis sąmoningai siekė, kad visuomenė susietų LVŽS pirmininką Ramūną Karbauskį su serialu.
- 3.7. Pažymėtina, kad LVŽS pirmininko Ramūno Karbauskio tapatinimas su serialo herojumi „Pijumi“ ir R. Karbauskio ir jo veiklos tapatinimas su serialo siužetiniu turiniu yra esminis klausimas šiame tyrime ir šioje byloje.
- 3.8. Tai, kad Darbo grupė tyrė ir nustatė, kad dalis serialo epizodų yra paslėpta politinė reklama, yra tik detalės. Kur kas svarbiau yra ištirti ir atsakyti į klausimą, ar pats serialas, jo turinys, herojus Pijus nėra paslėpta LVŽS ir jos pirmininko Ramūno Karbauskio politinė reklama. Pasitvirtinus hipotezei, kad serialo herojus Pijus ir jo veikla yra didelės žiūrovų dalies tapatinama su LVŽS pirmininku Ramūnu Karbauskiu ir jo veikla, tokiu atveju visas serialas pripažintinas paslėpta politine reklama ir visa Agrokoncerno ir kitų su Ramūnu Karbauskiu susijusių įmonių parama pripažintina neteisėta nepinigine auka politikui Ramūnui Karbauskiui ir LVŽS, o tai jau būtų šiurkštus politinių partijų veiklos finansavimo pažeidimas.
- 3.9. Komisija nesiėmė jokių veiksmų, kad surinktų patikimų įrodymų, patvirtinančių ar paneigiančių LVŽS pirmininko Ramūno Karbauskio ir jo veiklos tapatinimo su serialu ir jo herojumi Pijumi ir, kad tai galėjo paveikti rinkėjų nuomonę ir pelnyti rinkėjų palankumą LVŽS ir jos pirmininkui R. Karbauskiui. Komisija galėjo užsakyti socialinį tyrimą ir gauti moksliniais tyrimais pagrįstus patikimus duomenis apie Serialo padarytą poveikį visuomenės nuomonei.

² <http://www.lkz.lt/Visas.asp?zodis=mecenatas&lns=-1&les=-1>

- 3.10. Tačiau Komisija vietoje to apsiribojo tik savo, jokiais faktais, įrodymais ar kitais patikimais duomenimis nepagrįsta ir subjektyvia nuomone, kad visuomenė netapatino LVŽS pirmininko Ramūno Karbauskio ir jo veiklos su serialu ir jo herojumi Pijumi ir kad visas serialas nepaveikė rinkėjų nuomonės balsuoti už LVŽS.
- 3.11. Šiuo atveju pastebėtina, kad Komisijos pozicija serialo „Naisių vasara“ atžvilgiu nėra nuosekli. Tam tikruose Serialo epizoduose Komisija įžvelgė paslėptą politinę reklamą, tačiau apskritai didelių problemų dėl serialo nematė, tarsi be serialo atskirai paslėptos politinės reklamos epizodai yra reikšmingi ir panaudotini. Iš Išvados matyti, kad Darbo grupė ir Komisija darė viską, kad LVŽS ir jos pirmininko Ramūno Karbauskio politinės reklamos pažeidimus būtų galima pripažinti kuo mažesniais.
- 3.12. Atsižvelgiant į tai, kad Darbo grupė atliko paviršutinišką tyrimą, nerinko jokių objektyvių duomenų ir rėmėsi subjektyvia darbo grupės narių nuomone, Darbo grupės Išvados dėl viso serialo, kaip paslėptos politinės reklamos, ir serialo herojaus Pijaus netapatinimo su LVŽS pirmininku Ramūnu Karbauskiu negali būti laikytinos pagrįstomis ir teisėtomis.

4. Dėl serialo traktavimo kaip dovanos

- 4.1. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad rinkėjas yra rinkimų teisę Seimo rinkimuose turintis asmuo. Prasidėjus Seimo rinkimų politinei kampanijai, t. y. nuo Seimo rinkimų datos paskelbimo iki šio įstatymo nustatyto rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpio pabaigos, taip pat rinkimų dieną draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėją dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatą, kandidatą arba kandidatų sąrašą, taip pat žadėti už balsavimą atsilyginti rinkėjams po rinkimų turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų ar kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais, ir taip trukdyti piliečiams įgyvendinti rinkimų teisę.
- 4.2. Darbo grupės išvadoje nevertinta ir nepasisakyta, ar serialas nėra LVŽS ir Ramūno Karbauskio, su juo susijusios bendrovės kūrinys rinkėjams, dovana, t. y. netiesioginis rinkėjų pirkimas turint tikslą paveikti rinkėjų valią.

- 4.3. Šis klausimas buvo keliamas Komisijos narių Viliaus Semeškos, Maksimo Reznikovo, Jūratės Lebedevienės 2018-07-16 raštu pareiškiant atskirąją nuomonę Komisijai, tačiau Komisija be jokių argumentų ignoravo pareikštas pastabas.

5. Dėl įstatymo šiurkštaus pažeidimo vertinimo

- 5.1. Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad politinė reklama – valstybės politiko, politinės partijos, politinės partijos nario, politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa.
- 5.2. Serialas „Naisių vasara“, kaip reklaminis projektas, atitinka Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje įtvirtinta dispoziciją, t. y.
- 5.2.1. serialas kurtas ir rodytas politiko (LVŽS pirmininko Ramūno Karbauskio) interesais;
- 5.2.2. seriale skleidžiama informacija atitiko LVŽS ir jos pirmininko Ramūno Karbauskio politines nuostatas. Tai pripažino ir Komisija Išvadoje;
- 5.2.3. serialo sumanytojas ir bendraautorius yra LVŽS ir jos pirmininkas Ramūnas Karbauskis;
- 5.2.4. serialas buvo remiamas su Ramūnu Karbauskiu susijusių judrinių asmenų.
- 5.3. Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymas 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad politinės kampanijos laikotarpiu politinė reklama turi būti teisės aktų nustatyta tvarka pažymėta nurodant lėšų šaltinį ir aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos. Šio įstatymo 2 dalyje nustatyta, kad politinė reklama, politinės kampanijos laikotarpiu nepažymėta pagal teisės aktų reikalavimus arba pažymėta nesilaikant teisės aktų reikalavimų, laikoma paslėpta politine reklama ir yra draudžiama. Už jos skleidimą taikoma įstatymų nustatyta atsakomybė.
- 5.4. Tačiau nei serialas, nei seriale esantys epizodai, politinių kampanijų laikotarpiu nebuvo pažymėti. Pastaroji aplinkybė yra nustatyta ir patvirtinta Išvadoje.

- 5.5. Atsižvelgiant į tai, šiurkščiu Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo pažeidimu LVŽS ir jos pirmininko Ramūno Karbauskio atžvilgiu būtų galima kvalifikuoti pagal šias normas:
- 5.5.1. neteisėtas ir uždraustas politinės kampanijos finansavimas per trečiuosius asmenis bei finansavimas juridinių asmenų (23 straipsnio 1 dalies 3 punktas ir 12 straipsnio 1 ir 2 dalys);
- 5.5.2. paslėptos politinės reklamos skleidimas, jeigu išlaidos paslėptai politinei reklamai sudaro 10 ar daugiau procentų nustatyto didžiausio politinės kampanijos išlaidų dydžio (23 straipsnio 1 dalies 9 punktas).
- 5.6. Nors iš Išvadoje nustatyto pažeidimo turinio matyti akivaizdūs politinės reklamos ir jos finansavimo pažeidimai, tačiau nei Išvadoje, nei Sprendime nėra sprendžiamas klausimas dėl šiurkštaus Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo pažeidimo bei administracinės atsakomybės taikymo, todėl ir šiuo aspektu priimtas Sprendimas yra neteisėtas.

6. Dėl pareiškėjo teisės ginčyti Sprendimą

- 6.1. LVŽS ir jos pirmininko Ramūno Karbauskio reklamavimo būdas per paslėptą reklamą seriale yra labai pavojingas precedentas ir manome, kad tokiam reklamavimo būdai turi būti duotas griežtas ir atgrasantis teisinis atsakas. Todėl teisiniai įvertinimai turi būti itin griežti, o pritaikyta teisinė atsakomybė atgrasanti nuo tokio neteisėto paslėptos reklamos naudojimo būdo.
- 6.2. Todėl labai svarbu, kad serialo „Naisių vasara“ kūrimo, finansavimo ir rodymo aplinkybės ir tikslai būtų labai preciziškai ištirti.
- 6.3. Pareiškėjo nuomone serialas „Naisių vasara“ yra projektas, panaudotas reklamuoti LVŽS ir jos pirmininką Ramūną Karbauskį ir tai yra neteisėta paslėpta politinė reklama. Jei Komisija mano kitaip, ji turi tokiu atveju pateikti neginčijamus įrodymus ir argumentus tokiai savo išvadai pagrįsti. Tuo tarpu, šiuo atveju, Komisija vadovaujasi tiesiog savo nuomone, o ne faktais ir įrodymais, be to, iš Išvados turinio matyti, kad Komisija net nesiekė gauti patikimų duomenų ir įrodymų, pavyzdžiui, neinicijavo socialinio tyrimo ar visuomenės nuomonės tyrimo dėl serialo ir jo herojaus Pijaus tapatinimo su LVŽS ir jos pirmininku Ramūnu Karbauskiu.

- 6.4. Tokio reklaminio projekto-serialo „Naisių vasara“ nepripažinimas paslėpta reklama arba įtikinamų argumentų nepateikimas, kad toks projektas-serialas „Naisių vasara“ nepažeidžia įstatymų, pažeidžia Pareiškėjo teisėtus interesus sąžiningai konkuruoti politikoje. Po tokios neaiškos Komisijos išvados yra visiškai nebeaišku, kokios yra teisėtos politinės reklamos ribos.
- 6.5. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 33 straipsnio pirmojoje dalyje įtvirtinta piliečio teisė dalyvauti valdant savo šalį tiek tiesiogiai, tiek per demokratiškai išrinktus atstovus.
- 6.6. Politologine prasme politinės partijos yra ne tik vienokios ar kitokios politikos įgyvendinimo priemonė, bet ir tokia organizacija, kurioje dalyvavimas atveria politinės karjeros galimybes. Praktiškai visose demokratinėse valstybėse tapti žymiu politiku lengviausia, jei aktyviai dalyvaujama vienos ar kitos partijos veikloje.
- 6.7. Politinės partijos, kaip politinio gyvenimo reiškiny, yra vienas iš reikšmingiausių šiuolaikinei politikai. Būtent rinkimų procedūra ir dėl to atsiradusios partijos yra tas kanalas, kuris palaiko nuolatinę ryšį tarp piliečių ir valstybės valdymo institucijų bei sukuria svarbiausią demokratijos įgyvendinimo sąlygą – galimybę žmonėms pasirinkti norimą vyriausybę ir norimus lyderius.
- 6.8. Rinkiminė partijų veikla yra viena svarbiausių jų funkcijų, nes jos išdavoje partijos įgyja įtaką valdžioje.
- 6.9. Vadinas, pareiga sąžiningai konkuruoti rinkimų procese yra ne tik partijos pareiga ir atsakomybė. Per tai įgyvendinama bet kurio šalies piliečio teisė į tokią politinę valdžią, kuri išreiškia visuomenės daugumos valią. Jeigu ši valia bet kuriuo būdu iškreipiama, yra pažeidžiamas jau minėtas Konstitucijos 33 straipsnyje įtvirtintas piliečio teisės valdyti savo šalį principas.
- 6.10. Tai reiškia, kad kreiptis į teismą ir ginti šią teisę turėtų galėti kiekvienas šalies pilietis. Juo labiau tokią teisę turi turėti bet kuri kita veikianti politinė partija, kadangi nesąžiningai konkuruojant rinkimų procese, viena vertus, sudaromos nevienodos sąlygos įtikinti rinkėjus savo idėjomis. Kita vertus, kas ne mažiau svarbu, tai gali skatinti ir kitas partijas pažeisti politinių partijų veiklos ir finansavimo įstatymus.
- 6.11. Atsižvelgiant į tai, Pareiškėjo teisės sąžiningai konkuruoti rinkimuose yra pažeistos ir todėl pareiškėjas turi reikalavimo teisę šioje byloje.

7. Atsižvelgdami į tai, prašome:

- 7.1. panaikinti Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2018-07-17 sprendimą Nr. Sp-82 „Dėl serialo „Naisių vasara“ ir įpareigoti Lietuvos Respublikos vyriausiąją rinkimų komisiją priimti naują sprendimą dėl serialo „Naisių vasara“;
- 7.2. išreikalauti prie skundo pridėtų Komisijos dokumentų originalus, kadangi šių dokumentų originalų pareiškėjas neturi;
- 7.3. bylą nagrinėti žodinio proceso tvarka;
- 7.4. priteisti bylinėjimosi išlaidas.

PRIDEDAMA:

- 1) Komisijos 2018-07-17 sprendimo Nr. Sp-82 „Dėl serialo „Naisių vasara“ kopija;
- 2) Komisijos darbo grupės 2018-07-10 išvados Nr. 3-53 (1.12) „Dėl serialo „Naisių vasara“ kopija;
- 3) Komisijos narių 2018-07-16 atskiroji nuomonė „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos darbo grupės išvados ir siūlymo dėl serialo „Naisių vasara“;
- 4) Teisinių paslaugų teikimo sutartis.

Pagarbiai,

Advokatas Tomas Šedbaras,

Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų atstovas